

Реферат на тему: "Роман Іваничук"

Роман Іваничук

Роман Іваничук

Ім'я Романа Іваничука як письменника пов'язується в читкацькій уяві передусім з його історичними романами "Червоне вино", "Манускрипт з вулиці Руської", "Вода з каменю" та "Четвертий вимір". Вони займають на сьогодні основне місце у його творчому доробку, стали вагомим набутком української прози. Саме за історичні романи письменник удостоєний Державної премії УРСР ім. Т.Г.Шевченка. Та в його історичній романістиці видно не просто зображення тих чи інших подій минулого, не реконструкцію тих чи інших періодів, а постановку соціально-філософських і моральних проблем, які хвилюють наших сучасників. З другого боку, в новелах і повістях про те, що відбувається на наших очах, теж розмикаються рамки зображеного охоплюється велика часова перспектива що, сягає подій, які стали історією.

Шлях Романа Іваничука як відомо починався з новелістики, яка стала для нього одним з найулюбленіших жанрів і якій він вірив досі. Перше його оповідання: "Скибка землі", надруковане в студентському альманасі Львівського університету ім. І Франка (шкода, випуск альманаху не став традицією у вузі, звідки вийшло й виходить чимало обдарованих письменників), похвалив Максим Рильський, а перша книга новел "Прут несе кригу" (1958) не тільки зачитувалася до дірочок у студентських гуртожитках, а й була схвально зустрінута літературною критикою.

У чому полягав секрет молодого письменника? Передусім, звісно, в таланті автора, його вмінні спостерігати нове в житті, а також у засвоєнні уроків класики, передусім принципів психологізму В.Стефаника і М.Коцюбинського, у прагненні поєднати тонку спостережливість, точність деталі з глибоким внутрішнім ліризмом. "Бузьків вогонь", "Доктор Бровко", "Батько" і сьогодні читають з тією ж безпосередністю сприймання, з якою людина згадує молодість, ніби скидаючи з плечей досвід зрілості...

Так популярність твору залежить у першу чергу від таланту, забезпечується новизною художнього світу.

Історичні твори Романа Іваничука потребують окремої розмови.

Зрештою, про них немало сказано, найприкметнішою рисою автора визнається вміння заглибитись у духовну атмосферу епохи, знаходитися в цій атмосфері неперехідні вартості, здатні сходити й колоситися через століття. Духовність тут широкого плану, вона має своїм джерелом і драматизм пісні та думи, і вченість східних філософів, і фольклорну та переосмислену релігійну символіку міського простолюду, і поглиблене соціальне й історично-філософське дослідження ідейних основ народних рухів, і прискіпливе занурення у витоки народження нових ідей та формування нових носіїв.

Недарма в останніх романах письменника так вражає його вміння творити колоритний і цілісний у своїй мозаїчній послідовності колективний портрет Львова –

невід'ємний фрагмент духовного портрета епохи.

Книга повістей, яка пропонується увазі читачів, є своєрідним синтезом ліній дотеперішнього розвитку письменника і, здається, тільки й могла виникнути на основі здобутого ним раніше в новелістиці й романістиці, у розробці історичної та сучасної тематики.

"Сьоме небо", "Місто", з повною підставою можна вважати цілісним твором незважаючи на те, що кожна з повістей написана в різний час, кожна має свою проблематику, своє ідейно-сміслове осердя і свою тональність.

З історичною романістикою прозаїка "Місто", єднає зосередження на ядрі проблеми (свій акцент має кожна з повістей), з новелістикою – специфіка побудови з асоціативними переходами від теми до теми, від епізоду до епізоду, часто з опусканням проміжних ланок асоціацій, та ще прихований десь у глибині ліризм, що не тільки виражає настрій, а й зосереджує в собі інтелектуальну напругу.

Формуючи книгу повістей "Місто", автор обрав хронологічний принцип розташування творів, хоч він і не збігається з датами їх написання.

Найпізніша за написанням і перша за хронологією подій, отже, й розташуванням у книзі, повість "Сьоме небо". Її можна назвати й найбагатшою в плані порушених проблем, які автор не ставив, принаймі не акцентував, у жодному з попередніх творів, а також найбільш цікавою з огляду на спосіб характеротворення і художньої типізації.

"Сьоме небо" — повість – полеміка. В ній від першої до останньої сторінки точиться напружена філософсько-ідеологічна дискусія, що має виразне політичне забарвлення. Це та прелюдія, яка визначила пізніше вчинки персонажів, розташування їх по той чи інший бік барикади у час випробувань на саму людяність — у роки Великої Вітчизняної війни з фашизмом. Довгі й, здавалося б безпредметні суперечки, що їх ведуть між собою троє колишніх гімназистів, опинившись у перші дні війни в глухому гуцульському селі, яке вал німецько-фашистського вторгнення на якийсь час обминув великими трактами, — ці суперечки в далекому закутку краю, "на сьомому небі" високої гори Лисинки, по-своєму вводить читача в саму серцевину подій, у людські душі, крізь які проходить війна і які багато в чому згодом визначить результат грандіозної битви, кажучи Франковими словами, "чоловіцтва зі звірством" Три персонажі повісті — вчитель Богдан Зарицький, прозваний Страусом, нотаріус Мирон Костецький та бухгалтер Роман Заставний — концентрують у собі ядро проблематики, яку автор ставить у творі. Кожен з цих персонажів усім своїм попереднім життям виробив для себе певну філософську доктрину, що в звичних, унормованих обставинах трималася при собі, в даній ситуації виявляється явно і навіть підкреслено.

В "Сьомому небі" результату ще немає, тут розкрито лише процес розмежування думок, поглядів, яке згодом багато в чому визначають лінію поведінки, конкретні дії персонажів.

"Нам судилося на цій горі проявитися, мов фотоплівка у проявнику, — думав Страус, дивлячись на бліде, сковане жовнами

Миринове обличчя. Тільки б не забути: те, що біле, на позитиві стає чорним. Тільки

б не забути..."

За своєю побудовою "Сьоме небо" повість дещо не звична у творчості Романа Іваничука, певною мірою експериментальна. Поетика її ґрунтується не на оповідності, а на інтелектуальному самовияві персонажів. У процесі полемічно загострених діалогів окреслюються герої-антагоністи, дію рухає постійне поглиблення протистояння між ними. Внутрішня контрастність виступає як основний структурний принцип твору, де кожне з понять, що складають ідейний комплекс повісті, має свого антипода, виявленого прямо або підтекстом:

"сьоме небо" сприймається не лише як втілення висоти, недоступності чи спостережного пункту для вироблення стратегії дії, а й як "Мертвої зони", бездіяльність; кров, що їх несе з собою фашизм (першою жертвою стає малий

Василько), контрастують з фривольністю старої галицької пісні "Бо війна війною", яку наспівує Мирон і мотив якої проходить через увесь твір;

Новела "Байкал " не випадково вписується в загальний задум повісті "Місто" і циклу "На перевалі": вона є моментом зв'язку між ранішніми і теперішніми новелами Романа Іваничука. Психологічна напруга нових творів прозаїка, яка поставила на місце перебігу зовнішніх подій і логіку характеру, викликала значні зміни в поетиці автора.